

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ نماز؛ نمازهای واجب یومیّه

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: محمد جواد

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۱/۱۹

با سلام خدمت شما موحدان خالص که کسی را در اطاعت و عبادت الله شریک قرار نمی‌دهید. در مورد شکل و نحوه‌ی انجام نماز سؤالاتی دارم:

۱. زمانی که علی (رض) به خلافت رسید آیا شکل نماز را همانند شکل نماز شیعیان انجام داد یا مانند خلفای قبلی نماز را برگزار می‌کرد؟ اگر شکل نماز را تغییر دادند چگونه شد که بعد ایشان دوباره تغییر کرد؟ و اگر تغییر ندادند چرا اصلاح نکردند؟

۲. آیا شکل نماز و یا نحوه‌ی وضو باعث قبولی نماز می‌شود؟

۳. چرا مذاهب مختلف اشکال مختلف نماز دارند و یکدیگر را متهم به بدعت می‌کنند و این اختلاف از کجا منشأ گرفته است؟

با تشکر از شما که بهشت را به بهائی اندک نفروخته‌اید و بدون هیچ ادّعایی به تکلیف شرعی و عقلی اسلام عمل می‌کنید. باشد که خداوند به ما و همه‌ی مسلمانان توفیق موحد خالص بودن عطا بفرماید و ما را از شرّ حاکمان دجال نجات دهد.

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۱/۲۷

برادر مسلمان!

لطفاً به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. نماز شیعه و نماز اهل سنت، تفاوت مهمی با یکدیگر ندارند؛ چراکه مقومات نماز شامل قبله، قیام، تکبیرة الإحرام، قرائت، رکوع، قیام بعد از رکوع، سجدتین، شهادتین و تسلیم، در هر دو

www.alkhorasani.com

بِإِذْنِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشترک‌اند و تنها در برخی جزئیات مانند تکتف در حال قیام و تو رک در حال قعود و آمین گفتن بعد از حمد و نهادن پیشانی بر روی خاک، تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند که غالباً در میان خود مذاهب شیعه و مذاهب اهل سنت نیز موجود است و هیچ یک - بنا بر نظر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی - باطل کننده‌ی نماز نیست.

۲. از شواهد تاریخی به دست می‌آید که تفاوت‌های موجود در نماز مسلمانان، غالباً در زمان حکومت امویان و بعد از عهد خلفاء راشدین به وجود آمده و با این وصف، نماز ابو بکر و عمر، تفاوت چندانی با نماز علی نداشته است؛ چرا که همه‌ی آنان نماز رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را دیده بودند و از آن حضرت شنیده بودند که می‌فرماید: «**صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصْلَى**»؛ «نماز بگزاردید به صورتی که دیدید من نماز می‌گزارم»^۱ و با این وصف، زمینه‌ای برای اختلاف آنان در چند و چون نماز وجود نداشت؛ مگر در موارد خاصی مانند نماز نافله در شب‌های ماه رمضان (تراویح) که عمر به خواندن آن در جماعت فرمان می‌داد و آن را «نِعْمَ الْبِدْعَةُ»؛ «بدعت خوب» می‌نامید^۲ و علی از آن با لحاظ بدعت بودنش نهی می‌کرد، تا اینکه شنید کسانی در شهر فریاد می‌زدند: «وا عُمَرَا! وا عُمَرَا! وا رمضاناه! وا رمضاناه!»، پس ناچار و از بیم فتنه به آن اجازت داد^۳.

آری، زمینه برای اختلاف تنها پس از درگذشت صحابه و در میان تابعینی پدید آمد که نماز رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را ندیده بودند و بر پایه‌ی شنیده‌هایی متفاوت از منابع مختلف و غالباً بدون ارتباط با منابع نزدیک به رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مانند اهل بیت آن حضرت، نماز می‌گزاردند.

۳. نماز یک عمل عبادی است و شرط قبولی اعمال عبادی، مطابقت آن‌ها با امر مولی است و با این وصف، مطابقت نماز با احکام خداوند که از طریق کتاب و پیامبرش ابلاغ شده، ضروری است. امکان ندارد که خداوند عبادتی را بر مردم فرض کند، ولی کمیت و کیفیت آن را برای آنان تبیین نکند و آنان را درباره‌ی آن در حیرت و اختلاف قرار دهد؛ به این ترتیب که مثلاً بفرماید: «نماز بگزاردید»، ولی نفرماید که چند نوبت و چگونه، یا بفرماید: «زکات بدهید»، ولی نفرماید که چه اندازه و به چه کسی، یا بفرماید: «روزه بگیرید»، ولی نفرماید که چگونه و در چه روزی، یا بفرماید: «حج کنید»، ولی نفرماید که چند بار و به چه ترتیب؛ چرا که چنین کاری إغراء به جهل است و عقلاً قبیح شمرده می‌شود؛ خصوصاً با توجه به اینکه چنین اعمالی، اختراعات او هستند و پیشینه‌ای

۱. مسند الشافعی، ص ۵۵؛ سنن الدارمی، ج ۱، ص ۲۸۳؛ صحیح البخاری، ج ۱، ص ۱۵۵؛ صحیح ابن خزيمة، ج ۱، ص ۲۹۵؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۲، ص ۳۴۵
 ۲. مصنف عبد الرزاق، ج ۴، ص ۲۵۹؛ صحیح البخاری، ج ۲، ص ۲۵۲؛ صحیح ابن خزيمة، ج ۲، ص ۱۵۵؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۲، ص ۴۹۳
 ۳. تهذیب الأحكام للطوسي، ج ۳، ص ۷۰؛ مستطرفات السرائر لابن إدريس، ص ۶۳۸؛ شرح نهج البلاغة لابن أبي الحديد، ج ۱۲، ص ۲۸۳

در عرف ندارند و با این وصف، سکوت او درباره‌ی کم و کیف آن‌ها، نمی‌تواند بر تعمیم و اطلاق حمل شود. بنابراین، نماز، زکات، روزه، حج و سایر فرائض اسلام، کمیت و کیفیت خاصی دارند که ناگزیر در کتاب خداوند و سنت پیامبرش تبیین شده و هر گونه اعمال سلیقه و تغییر در آن‌ها بدعت و حرام است.

۴. چنانکه اشارت رفت، اختلاف نظر مذاهب درباره‌ی فریضه‌ای مانند نماز، ناشی از اختلاف روایات آنان از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است؛ به این ترتیب که برخی از آنان چیزی را از آن حضرت روایت کرده‌اند که برخی دیگر روایت نکرده‌اند یا روایت آن را صحیح ندانسته‌اند و این پی‌آمد اعتقاد هر دو گروه به حجّیت روایات واحد است که ماهیتی ظنی دارند و برخی‌شان برخی دیگر را نقض می‌کنند، در حالی که بنا بر مبنای رکن علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی^۱، روایات واحد حجّت نیستند و حجّت تنها روایات متواترند و بر این مبنا، جایی برای اختلاف مذاهب وجود ندارد؛ چراکه اختلاف تنها در روایات واحد یافت می‌شود و در روایات متواتر اختلافی نیست و از این رو، مشترکات نماز مانند قیام، تکبیرة الإحرام، قرائت، رکوع، قیام بعد از رکوع، سجده‌تین، شهادتین و تسلیم، همگی مبتنی بر روایات متواترند و هر جا اختلافی در آن‌ها وجود دارد، از روایتی واحد برخاسته است.

خداوند همه‌ی مسلمانان از همه‌ی مذاهب را به گرد پرچم خلیفه‌ی خود مهدی که منصور هاشمی خراسانی آن را برافراشته است، متحد فرماید، تا در کنار یکدیگر صفی واحد چونان بنیانی مرموص را پدید آورند و به رغم کسانی که وعده‌ی خداوند و پیامبرانش را باور ندارند و آن را خرافات و «أساطیر الأولین» می‌پندارند، زمینه‌ی عدالت جهانی پس از ظلم جهانی را فراهم سازند.

بایکة اطلاع بر سیدالرفیة منصور هاشمی خراسانی
محسن یا حاکم دین و پیشوا

۱. بازگشت به اسلام، ص ۱۴۷

www.alkhorasani.com

بایکة اطلاع بر سیدالرفیة منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.